

GORENJEC

Političen in gospodarski list

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petletno 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Kranjska — gnezda.

I.

— et meminisse juvat —

Ena največjih anomalij zakona o volitvi v državni zbor je ta, da so se za nekatera mesta določile posebne mestne kurije, za druga zopet ne, temveč so se pomešala s kmetijskimi občinami. Vobče se sme trditi, da so se napravile mestne kurije povsod, če je prišla v poštev nemška posest. Nikjer ni smela trpeti nemška posest na ta način, da bi se priklopile vasi k mestnim okrajem. Na to je gledala že vlada sama.

Ko se je dr. Šustersič zaradi napadov glede njegovega postopanja nasproti koroškim Slovencem pral v ljubljanskem »Slovenču«, je priznal, da je bil minister Bylandt sam mnenja, da sodita koroškim Slovencem dva mandata. To bi se bilo lahko doseglo, če bi se bile za Koroško napravile mestne kurije. Ali potem bi bilo neizogibno, da se napravijo mestne kurije za Kranjsko. Na ta način bi se bila pa varovala posest napredne stranke, in to se je moralo po računih klerikalne stranke preprečiti za vsako ceno. Na noben način ne mestne kurije za Kranjsko. Da se to prepreči, se je žrtvoval drugi koroški mandat, spravil se je celo edini mandat v vrsto bojnih mandatov.

Glede Kranjske same pa je storila klerikalna stranka korak, ki šteje med najsramotnejše, kar je mogoče v javnem in v privatnem življenju. Da dosežejo klerikalci glede Kranjske svoj namen, da vzamejo napredni stranki dva mandata — poneznajili so lastno gnezdo.

Že, ko je minister in Šukljejev prijatelj Bylandt sestavljal načrt volilne reforme, siknili so mu v uho, da na Kranjskem, če se odšteje Ljubljana,

krajev z mestnim značajem pravzaprav ni, ta kranjska mesta da so pravzaprav gnezda, ki se ne ločijo od vasi, meščani pa, da so kmetje, ki se nekoliko bolj gosposko oblatijo in jedo meso, kulturne razlike pa ni; ta kranjska mesta so le — gnezda. Ta pesem se je pela potem v odseku in v plenumu.

In »Slovenec« je takrat le z njemu lastnim cinizmom pisal, da se mesta nimajo prav nič pritoževati, če jih preplavijo vasi, kajti od liberalizma okužena mesta da le pridobe, če pride mednje nekaj okoliških mežnarjev in ključarjev. In bridko je čutilo takrat kranjsko meščanstvo, kateremu so se sicer pustila vsa bremena, odvezla pa se mu je po zaslugi klerikalnih njegovih prijateljev pravica voliti si poslanca v državni zbor, kako resničen je stari pregovor: Kdor ima škodo, ta ima tudi zasmehovanje.

In ali res med kranjskimi mesti in vasi ni nobene razlike?

Mi pustimo na stran način pridobivanja, ki se bistveno razločuje med obema strujama na ta način, da kmet proizvaja deželne pridelke in ima v mestu odjemalca, mesto zopet dobavlja industrijne in specerijske pridelke in kmet je najboljši odjemalec. Toda mi vprašamo, ali glede kulturnega stanja in duševnega razvoja res ni razlike?

Ali mislite, da je slučaj, da na vratu kranjskega meščana ne leži železna pest naše duhovščine z isto pezo, nego na vratu našega kmeta, da naš meščan če je tudi strogo veren, ne prenaša vseh srboritosti Jegličeve duhovščine tako fatalistično, kakor naše dobro kmetско ljudstvo, ki v političnem oziru robota kakor suženj na galeji. Ali je slučaj, da so ta gnezda skozi vso parlamentarno dobo obranila svoj značaj, da so, odkar so otrlesla

nemškutarstvo, visoko držala prapor narodnosti, in da so danes edina postojanka v deželi, ki ima še čut za idejo narodnosti.

Kar se je posrečilo klerikalcem za državni zbor, to hočejo sedaj doseči za deželni zbor. Zlomiti hočejo za vsako silo tisto samostojno politično misljenje, tisto neodvisnost, tisti čut za narodnost in — skoro bi rekli — za politično dostojnost, ki preveva še veliko večino našega meščanstva. In dunajski krogi, ki so verjeli ali tudi ne verjeli klerikalnim intrigam med debato za volilno reformo v državni zbor, imajo sedaj čudno prikazen. Za tista mesta, katerih pravzaprav ni, za ta toliko zaničevana kranjska gnezda, se bo vršil ves boj med volitvami v deželni zbor. Kranjski meščan je danes središče vsega političnega življenja v deželi in na njem je, da dokaže, ali so imeli klerikalni poslanci prav, ali pa so grdo lagali, ko so pred zunanjim svetom grdili kranjska mesta kot — gnezda.

Kandidature v kmečkih volilnih okrajih na Gorenjskem.

Naprošeni smo in objavljamo naslednji članek, ki nam je došel iz krogov neodvisnih kmetov:

Čas volitve za deželni zbor se približuje čimdalje bližje; dva tedna nas še ločita od dne, ko si zopet kranjsko ljudstvo izbere zastopnike, v katerih rokah bode deželno gospodarstvo.

Pregovor pravi: Kakor si postelješ, tako bodeš ležal. To je popolna resnica. Tudi našim gorenjskim kmetom velja: Kakršne poslanke, kakršne zastopnike si bode izvolili, take bode imeli. Sicer je resnica, da si kmečki posestnik ne izbira sam

PODLISTEK.

Brodkovski odvetnik.

Slika iz sedanjega življenja moravskega.
Češki spisal Vaclav Beneš-Šumavský; poslovenil Avgust Petrič. Dalje.

III.

Točno ob devetih je vstopil doktor Kubala naslednjega dne v pisarno, začenjajoč tako svoje pravilno pisarniško delovanje. Mudra je bil že na svojem mestu. Poskočivši je naglo naredil svoj poklon in vljudno podal odvetniku, ki se je vsedel v naslonjač pred svojo pisalno mizo, pisma in novine, ki so došle s pošto. Na to je poročal, kaj je prišlo prvi dan v pisarno; tri bagatelne tožbe, dve proti tukajšnjim kočarjem in tretja proti pomožnemu učitelju, in en slučaj motenja posesti, tikajoče se vrtic sosedu Šimše, skozi katera vozi sosed Kalab neopravičeno na polje.

Doktor se je nasmehnil: »No, za prvi dan je dovolj. Te dve tožbi spišete, a kar se tiče tretje, povejte tožitelju, da pomožnemu učitelju z osemnajstimi goldinarji mesečne plače ni mogoče ničesar vzeti, naj počaka, da bode postal vsaj definitiven podučitelj. O motenju posesti mi napišite species facti in mi pripravite akt, da ga pregledam.«

»Na uslugo,« je rekel Mudra in se vsedel k svojemu delu.

Ko je doktor pregledal časopise, se je podal po deseti uri na trg k prvemu svetovalcu.

Gospod Kanjak je stanoval s svojo rodbino v najlepši hiši na trgu, ravno nasproti županovi hiši. Hiša je bila stavljen v slogu italijanskih vil z vrtom okoli in okoli in se je razločevala od ostalih enakomernih, »olepšanih« hiš in barak s krasno kolonado in ličnimi stolpiči nad škrljnatno streho. Vhod je bil skozi mrežnata vrata, posejana s pozlačenimi zvezdicami, skozi skrbno negovan vrt, v katerega so vabile tujca ognjevite cvetlice, pestri tulipani, gredice mačeh in grmiči razcvetelega španskega bezga in jazmina z mamečim vonjem. Pred vestibulom, slonečim na dveh vitkih ličnih sohah, je šumel vodomet. Pešpoti so bile posute z žoltim peskom. Okoli splotja se je vlekla kolonada, tvoreča na zadnji strani hiše verando, od koder je bil krasen razgled na obsežen park in čez polje do bližnjega borovega gozda.

Kubalo je sprejel med vrati vrtnar, ki ga je vedel do prednje sobe in ga oglašil pri Kanjakovih. Vrnivši se je takoj povabil gosta, da bi vstopil. Doktor je vstopil v prostrani salon, kjer ga je pozdravila domača gospa, nežna, slabotna dama finega obraza, z nekoliko špičastimi ustmi in bodečim pogledom. Obžalovala je, da ne more soprog, ki ima zopet svojo staro bolezen v nogi, priti odličnemu gostu nasproti, in vedla doktorja k naslonjaču, v katerem je sedel gospod Kanjak,

nekako petdesetleten, močan, čokat, rejen mož, ki je podajal s trudom došlec u desnico, katere tolsti prsti so bili polni briljantnih prstanov.

»Pozdravljam vas, doktor,« je pravil Kanjak z bučnim glasom, »oprostite, da sem taka pokveka, da ne morem vstati. Te proklete noge mi zopet ne dajo miru,« je zastokal, trudeč se, da bi se vsedel ravno. »No, kako se vam zdi naše mesto? Gnezdo je, kaj? Ne vem, ali vam bode dopadlo tu. Če bi ne imel tu posestva, že zdavnaj bi bil za gorami. Sicer bode imeli tu dovolj dela. Sam imam nekoliko ljudi, na katere bi zavpil vsak trenotek: »Človeče, plačaj, kar si dolžan!« Ne posojujem denarja, ali tu dam tako iz prijateljstva stotak, dva, brez obresti, brez domenska, a oni misli na večno posojilo. — No, a kje sta dekleti, da bi jih predstavila gospodu doktorju,« se je obrnil na svojo soprogo. »Milka, Marica, kje zopet čepite, pridite precej sem!«

In že sta mladenki prihajali skozi duri z verande. Obe sta bili blondinki in imeli na sebi elegantne obleke svetle barve. Vse na njih je bilo do zadnjega zobčka popolnoma enako. Vendar je bila na prvi pogled opaziti na njih pri vsej enakosti razlika značajev. Marica je bila vitka in nežna kakor njena mati, imela nekoliko ostre poteze v obrazu in se vedla resno; mlajša Emilija je bila manjša, bolj okrogla, z vednim nasmehom na obrazu, vesela in dovipna.

svojih zastopnikov; on mora voliti, mora ubogati na višji ukaz črne suknje, sicer: grom in peklo, žveplo in smola!

Če bi bil naš gorenjski kmet že stanovsko organiziran — kar žalibog še ni — podelili bi zastopstvo tako važnih mest kmetom iz svoje srede, katerim bi zaupal, kateri bi bili porok, da se kmečke razmere enkrat zboljšajo ter nastanejo za kmeta boljši časi.

Da bode gorenjski kmet prišel do samostojne stanovske organizacije, o tem smo trdno prepričani.

To ni več vprašanje časa, temveč bližnje bodočnosti. Važno je povdarjati, da mora biti zgrajena gorenjska kmečka organizacija na trdnem podstavku, močnem temelju, da mora presoditi vse ozire z leve ali desne; vse morebitne ugovore od spredaj in zadaj, da ima na vse strani prosto in odprto pot ter zamore s svojimi močmi samostojno in previdno razpolagati.

Iz tega ozira moramo tudi presojevati kandidate klerikalcev, odnosno njih kmečkih zvez. — Klerikalci prav radi mešajo ljudi, primerjamo jih lahko tatu, ki je ukradel klobaso, bežec pa je na ves glas vpil: primite tatu, primite tatu. Ljudje so se pehali in drenjali med seboj, pravi tat pa je ednesel srečno pete.

Taka je klerikalna politika že od nekdaj. Kakor hitro čutijo, da bi jim ljudstvo ne zaupalo, takoj premene taktiko. Sleparija ljudstva je ustanavljanje kmečkih zvez pod varstvom duhovščine in pa hinavsko-pobožnih profesorjev. Ker pa, če se hoče vjeti raka, treba iti po njega v luknjo, moramo prepustiti enkrat klerikalnim kandidatom svobodne, proste roke. Ob gotovem času ne bodo mogli trditi: nasprotovali so nam. Baš ravno brez vsake nasprotne agitacije bodo izvoljeni in tako primorani, delati za vse kmečko prebivalstvo brez izjeme. Sicer pa gorje po njih koži! Zasledovati bode treba vsak njih korak, so li ga storili prav ali ne. Kakor hitro kaj zagreše, treba je to ljudstvu, masi, dopovedati, da si izbere v prihodnje boljše zastopnike.

Zato pa kandidata Zabretu in Demšarju ne bomo nasprotovali, toda njih delovanje pa prav pazno zasledovali. Tudi od nas bi ne bilo častno, da bi raznašali razpor in netili sovraštvo, ker smo v principu zato, da kmet voli kmeta.

Ravno zato pa mora kmečka stanovska stranka pričeti delovati takoj, da si njeni somišljeniki pridobije one politične izvežbanosti in discipline, katere bode prav kmalu, kmalu potreba.

Mi prav dobro vemo, da so sedanji kmečki kandidati samo za slepilo, kakor v cunje natlačen mož v koruzi za strah vrbcem.

Pozrešnih, mandatov željnih ljudi imajo klerikalci na kupe, ki komaj čakajo, da pridejo do korit...

Takrat se prične ples stanovske kmečke stranke, katera bode posegla med skrivne spletke ter rekla odločno,

Mladenki nista bili boječi in kmalu sta se vedli proti gostu, kakor bi ne bil ta danes prvič. Smelo sta se z njim zabavali, vpraševali ga, pozna li nemško gledišče v Brnu, katera igra mu ugaja najbolj, govori li nemški z židovskim naglasom, kam je hodil v zadnjem predpustu na ples, ni li izgubil tam svojega srca, se bode li tukajšni enostavni družbi privadil — in tako je šlo brez konca in kraja.

Med tem je ukazala gospa Kanjakova, ki je z vnemo poslušala ščebetanje svojih hčerk, prinesti zajutrek. Pri tem se je prav živahno gibala in se majala z rameni in rokami, kakor bi hotela plesati.

„Včeraj ste bili na posetu pri županu, gospod doktor?“ je spregovorila s sladkim nasmehom in malce pomežiknila.

„Da, milostiva gospa,“ je odgovoril odvetnik. „Smatral sem za svojo dolžnost —“

„Res,“ je rekel Kanjak hrupno, „Pejčoh je glava mestu in človek ne počasti s tem pravzaprav njegove osebe, ampak mesto samo.“

„Kako se vam dopada, gospod doktor, njuna hčerka Karla?“ je vprašala gostiteljica zopet sladko namrdniviši z usti.

„Kaj ljubezniva mladenka je,“ je pravil doktor.

„Ali dote, dote ne bo veliko,“ je vzkliknila gospa Kanjakova, ne prikrivajoč svoje škodoljivosti. „Veste, imajo sina —“

„Sina?“ je vprašal odvetnik,

pa krepko: Mozički le počasi! Do tu in ne dalje! Za oni čas, gorenjski kmetje, se pa dobro pripravimo!

Umor portugalskega kralja in prestolonaslednika.

Portugalska kriza, ki se vleče že čez leto dni, je rodila krvav sad: V soboto popoldne so doslej neznani napadalci ustrelili kralja don Karlosa in prestolonaslednika Luiza Filipa.

Krvave dogodke je bilo na Portugalskem pričakovati. Vse vesti iz zadnje dobe so poročale o silnem razburjenju med prebivalstvom, o republikanskim zarotah, o progonih in o podobnih znamenjih skrajno nemirnega razpoloženja. Tudi se je primerilo že več dejanj revolucionarnega značaja. Prav za konec januarja je bila celo avizirana oborožena ustaja in kolikor je bilo posneti iz brzojavov, ki so prihajali izpod stroge cenzure že popačeni v inozemstvo, je bilo gotovo, da je imela policija čez glavo dela. Ministrski predsednik Franco, ki je od razpustitve parlamenta vladal povsem absolutistično in s tem dajal ljudstvu še več snovi za nezadovoljnost, je v zadnjih dneh izdajal skrajno tiranske naredbe. Tako je n. pr. naložil, da se zapre vse »sumljive« in da se jih izžene, odnosno deportira. Vse ječe so bile polne; mnogo ljudi, ki so vedeli, da jih vlada sovraži, je zapustilo deželo. Izjemna sodišča so delovala.

Prav koncem tedna je Franco predložil kralju nove drakonske kazenske določbe v potrdilo.

S Francovo vlado so bili tudi mnogi monarhisti nezadovoljni. V deželi ima mnogo pristavev don Braganza, ki je bil do nedavnega avstrijski polkovnik in ki bi rad postal kralj na Portugalskem. Močna je pa tudi republikanska stranka. Njene pristave in socialiste je Franco najbolj krvoločno preganjal, a tudi drugi njegovi nasprotniki niso bili nikdar varni njegovih šikan.

Kralj Karlos se je osebno malo brigal za vladne opravke, a ščitil je Franca, ki se mu je prikupoval, ker je skrbel, da je imel dvor velike dohodke, čeprav vlada v deželi velika beda in so državne finance v popolnem neredu.

Atentat je torej lahko umeti. Vendar pa še ni dognano, od katere strani je prišel napad. Razsirjene so različne vesti; večinoma se pa misli, da je imela zarota anarhističen značaj.

* * *

O dogodku se poroča sledeče:

V soboto ob 5. uri popoldan sta se peljala kralj Karlos in kraljica Amalija z družino in s spremstvom v odprtem vozu iz vile Viciosa v Lisabon. Na trgovskem trgu, kjer bi imel voz zaviti v bližnjo avenijo, je naenkrat počilo več strelcev iz karabinerjev. Tri kroglice so zadele kralja; ena, ki je zadela vratno žilo, je bila smrtonosna. Kralj je bil takoj mrtev. Tri kroglice so zadele prestolonaslednika Luiza Filipa v glavo. Težko ranjen se je zvrnil. Njegov mlajši brat, infant Manuel, je bil zadet v roko, a ne nevarno.

Kraljevo truplo in ranjenega prestolonaslednika so odnesli v bližnji arzenal, kjer je poslednji takoj umrl.

Na mestu se je razvila prava bitka. Napadalec je bilo baje šest. Imeli so repetirne karabinke, vsaka za pet nabojev. Ko je padel kralj, je planil ordonančni častnik Francesco Figueira po enem na-

padalcev in ga je ustrelil s samokresom. Policija je tudi streljala ter ubila baje tri ljudi, enega je pa prišla, o katerem se govori, da se je v zaporu obesil.

Napadalci so bili baje tuji anarhisti — eden izmed ubitih je pač portugalski profesor — in atentat baje ni bil v zvezi z domačimi političnimi dogodki. Kako to, da je ljudstvo naskočilo palačo ministrskega predsednika Francota in da je mož, o katerem se je prvi dan poročalo, da vzdržuje mir z železno roko, pobegnil iz dežele? Zakaj je Anglija odpravila dve ladji, da bi pomagala, »ohraniti mir na Portugalskem«?

To so momentii, katerim se pridružujejo še mnogi drugi v dokaz, da atentat ni mogel biti slučajno delo »mednarodnih anarhistov«. Če je res, da je kraljica, ko je opazila ministrskega predsednika Francota ob krstah, vzkliknila: »Glejte svoje delo!«, tedaj je bolje nego policija uganila, kdo je v resnici kriv krvavega dogodka.

Medtem je torej princ Manuel sedel na prestol. A že se javlja monarhistom nova skrb. Manuel je bil ranjen na roki. Začetkoma se je pripovedovalo, da stvar ni nevarna. Toda kmalu se je zasukalo; rana je nevarna in že se govori, da bo potrebna operacija, če se hoče preprečiti kaj hujšega.

Novi kralj je šele 19 let star. Seveda mu pripisujejo oprode že vse lepe in dobre lastnosti, ki jih ima vsak princ tisti hip, ko seda na prestol. Ali vendar je šele 19 let star. Prava vladarica je vsled tega kraljica Amalija, ki je skrajno reakcionarna. Manuel je hotel začeti nekako liberalno vlado. Odslovil je Francota, sestavil je novo ministrstvo in to je dovolilo prepovedanim časopisom, da smejo zopet izhajati in obljubilo je amnestijo za politične zločince. Toda ta liberalnost je sumljiva. Ministrstvo je sestavljeno iz dveh monarhističnih strank, ki si politično nasprotujeta v najvažnejših rečeh. V teh strankah ni bilo doslej nikdar garancije za politično svobodo. Začetek v praksi ni podoben liberalnosti. Vodja republikanske stranke, Costa, je zaprt; odlični republikanec dr. Almeida je zaprt. Republikanski meščanski klub in naprednjaški kazino je policija zaprla; vse osebe, ki so bile tam navzoče, je aretirala. Doslej so spravili 600 ljudi v zapor. Štiriindevetdeset političnih zločincev je dal novi ministrski predsednik odpeljati v Afriko. Osem revolucionarjev so v ponedeljek ustrelili v neki vojašnici, a njih imena se zatajuje.

* * *

Vodja republikanske stranke Costa je dne 21. novembra v zbornici ostro napadal vlado in kralja in je dejal:

„Izjavljam, da zahteva dežela, katero zastopa, vodi in upravlja ministrski predsednik, takoj popoln obračun o teh predjemih in da pové osebi, ki je imela dobiček od njih (namreč kralj), da je treba vrniti vse, z obrestmi, ne izvzemši ne ene svote. In tedaj, kadar je vse poplačano, ji (namreč »oni osebi«) mora reči: »Senhor, (tako se pravi kralju), odstranite se; pojdite iz dežele, da mi ne bo treba, vtakniti Vas v ječo!«

Predsednik je zahteval, naj Costa prekliče te besede. Costa je odgovoril:

„Ničesar ne prekličem. Za manje, nego je storil kralj don Karlos, je že zatrkijala glava Ljudevita XVI. na morišče!“

Tedaj so Costa z vojniki odgnali iz zbornice. A njegove besede so bile kakor proročanstvo.

„Vam li niso ničesar povedali o svojem sinu?“ se je čudila gospa Kanjakova.

„Ničesar.“

„Aha, gotovo so zopet prepri zaradi njega med njimi. In tedaj se ne pohvalijo z njim. Njih sin je študiral pravo, in napravil izkušnje in se podal k huzarjem. Postal je častnik, a stane ogromno denarja. Oče ne preneha mu dajati, a poleg tega mu še pošlje Pejčohova vsak groš, kjer ga le prihrani. Mladenka pride tako ob vse, kar bi ji nadomeščalo nedostatek vzgoje. Prosim vas, bila je dve leti v samostanu, to je vse —“

„Milostiva gospa,“ ji je segel v besedo odvetnik, „mislim, da zadostuje, ako ima mladenka prirojen talent in dobro srce in ako je doma vzgojena razumno, tudi taka vzgoja napravi moža srečnega.“

„Da, mogoče bi zadoščalo, če bi le bilo,“ je odgovorila naglo gospa Kanjakova. „Ali prosim vas, pri tem vodstvu! Oče se ne briga za njeno vzgojo, a Pejčohova je, med nami rečeno, priprosta ženska. Nerada sicer rečem, vendar tako je. Ne razumem, da se moj mož že zdavnaj ni potrudil, da bi Pejčoh ne bil izvoljen več županom. Vendar tako je pač pri nas: tri leta se govori o tem, da se mora v občini napraviti red in snaga, a kadar pridejo volitve, se zopet govori o edinosti in domoljubju in sklepajo se kompromisi tam, kjer bi najbolj pomogel odločen nastop. Vendar se takrat ne dam več prevarati in zaupam

v vas, gospod doktor, da se postavite opoziciji na čelo.“

Njen glas ni zvenel več sladko, ampak ostro in ogorčeno, a iz oči ji je žarelo sovraštvo.

„Pustite jo, saj veste, ženske imajo vedno: kar na srcu, to na jeziku,“ se je nasmehnil Kanjak, prežvekuje polagoma kos kuretnine.

Da bi dal pogovoru drugo smer, je počel doktor slikati svoje iznenadenje, ko je zapazil krasni dom Kanjakov. Z ničemer bi se ne mogel tako prikupiti, kakor s to pohvalo. Staremu gospodu so se zaiskrile oči, vzravnal sključeni tilnik, in smeje je govoril ponosno in glasno:

„To je bila, gospod doktor, moja misel. Se vam li dopada? Veseli me, veseli me. Stavba je stala tudi lep groš. Ni li pri nas kakor v kakem plemiškem dvorcu? Kaj? Veste, bilo je tako. Bila sva s Klaro pred štirimi leti na potovanju. Na Travenskem jezeru sva videla dokončevati stavbo vile. Moji ženi se je dopadla neizmerno. Rekla je, da bi hotela stanovati tam do smrti. Brez dolgega pomišljanja sem stopil v vilo, vprašal po stavitelju, naročil sem ga, in za leto dni smo imeli za las tako vilo, kakršna je na Travenskem jezeru. Prosim vas, človek si mora kaj privoščiti, dokler je živ; po smrti kdove, kako bode.“

Mahnil je z roko in zdihuje je počel tretji si koleno, v katerem ga je zopet zbadalo.

Dalje prih.

Gospodarski del.

□□□□

Tedenski sejem v Kranju dne 3. februarja 1908. Prignalo se je — konj, 152 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 4 domačih telet, — hrvaških telet, 28 domačih prahvaških ovac in — buš. — Pšenica K 11.75 proso K 7.75, rž K 9.—, oves K 8.75, ajda K 9.—, fižol ribničan K 9.50, mandalon K 7.50, koks 10.— in krompir 2.60 za 50 kg,

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu januarju je 541 strank vložilo 137.276 K 26 vin. 494 strank dvignilo 205.527 K 86 vin. 8 strankam se je izplačalo posojil 22.750 K. Stanje hranilnih vlog brez kapitaliziranih vložnih obresti 4.433.851 K 66 vin. Stanje posojil 2.732.876 K 58 vin. Denarni promet 503.098 K 23 vin.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu januarju 1908 je 268 strank vložilo 74.292 K 34 vin. 276 strank dvignilo 77.013 K 28 vin. 41 strankam se je izplačalo posojil 39.602 K. Denarni promet 280.891 K 35 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu januarju 1908 je 213 strank vložilo 58.660 K 29 vin. 210 strank dvignilo 34.222 K 06 vin. Hipotečnih posojil se je izplačalo 15.000 K. Stanje hranilnih vlog K 1.654.407 K 55 vin. Stanje hipotečnih posojil 1.277.077 K 52 vin. Denarni promet 189.679 K 38 vin.

Hotelska družba „Triglav“. Ker se je okoli novega leta priglasilo več novih deležnikov in ker so nekateri češki rodoljubi prosili, naj se rok za podpisovanje deležnikov podaljša, se ustanovni občni zbor hotelske družbe še ni vršil in je torej še vsakemu dana prilika, da pristopi k družbi. Zlasti opozarjamo vse gospode in zavode, ki so obljubili pristop, da drže dano besedo in se odločijo za podpis. Podpisanega je sicer že veliko, toda potrebna glavnica še ni pokrita in dovolj žalostno bi bilo, ko bi ne prišlo do ustanovitve tudi v narodnem oziru tako važnega narodno-gospodarskega podjetja. Čeprav je obrestovanje zasigurano, vendar se apelira tudi na rodoljubnost rojakov in za vzgled navajamo besede iz pisma g. dr. T. z dežele: »Čeprav nisem materijelno bogve kaj dobro podprt, bi si vendar očitno, ko bi se za Slovence tako važna zadeva kot hotelska družba „Triglav“ ponesrečila, zato pošiljam« Kralj. glavno mesto Praga je tudi brez posebnega povabila pristopilo k družbi ter je župan dr. Groš poslal delež z la-skavim pismom, da se bo delala na Českem propaganda za naše prekrasne kraje in da želi, da bi tudi naše občine posnemale vzgled mesta Prage. Ustanovitev družbe je prav gotova stvar in pripravljalni odbor je že preskrbel za izvrstnega najemnika hotelov na Bohinjski Bistrici. Sklenil je najemno pogodbo z znanim hotelirjem hotela pri »Juznem kolodvoru« v Ljubljani, g. Alfredom Seidlom. Seidl je bil veliko let poslovodja in vodja velikih turističnih hotelov na Tirolskem, v Nemčiji, v Švici, na Angleškem in Francoskem ter govori pet jezikov. Pridobil si je tudi že v Ljubljani in na Kranjskem najboljši glas v svoji stroki in odhodu je čestitati, da je dobil tako dobro in priznано moč kot najemnika Triglavskih hotelov. G. Seidl bo upravljal in vodil lepo podjetje na oni višini, ki jo zahteva moderni tujski promet. Hoteli bodo celo leto odprti.

Cene mesa. Na dunajski trg prihaja v poslednjem času toliko živine in mesa, da so začele cene živini in tudi mesu pri mesarjih znatno padati. V tednu od 12. do 19. januarja se je izročilo veliki tržnici 560.000 kg mesa in na trg nad 4000 komadov telet, svinj in ovac. Množina mesa in živine je bila tolika, da ni našla dovolj kupcev. Tudi naslednji teden po 19. jan. se dovoz ni zmanjšal. Velika tržnica na Dunaju je prenapolnjena z mesom. Cena živemu mesu je padla za 5 do 8 vinarjev. Vsled tega so morali tudi mesarji iti s cenami navzdol. Pri nas se pa mesarji nič ne zmenijo za to, da je cena živini padla.

Stare znamke se bodo rabile samo še do 31. majnika 1908 in izginejo s 1. junijem 1908 popolnoma iz prometa. S 1. junijem bodo veljavne samo nove jubilejne znamke iz zamorejo stranke vse stare znamke zamenjati do 31. julija 1908 pri vsakem c. kr. poštne uradu. V letošnjem letu se bodo vse druge poštne vrednotice enako izpremenile, kar se bo objavilo pozneje od slučaja do slučaja.

Posledice velike ameriške krize. Ljudstvo se iz Amerike seli nazaj, tudi Avstrija ima že vrnivših se izseljencev dovolj. Čez četrt milijona ljudi je prišlo samo v Evropo iz Amerike, kjer je denarna stiska zaprla tovarne, da so odpustile delavce. Poroča se, da so železarne odpustile 41.000 izvežanih delavcev, železnice 54.000, elektrarne 20.000 itd., tako da je vseh neizpuščenih delavcev pol milijona delavcev brez zaslužka. Tu se kaže, kako napačno je, da vse ljudstvo beži od poljedelstva k industriji. Ameriški farmerji tožijo, da nimajo delavcev, pri nas kmet niti obdelovati ne more zemlje, ker manjka delavnih rok, po mestih pa zdaj na stotisoče ljudi strada, ker jih je industrija vrgla na cesto. Pa tudi ti stradajoči reveži se bodo težko vrnili k poljskemu delu, ker so mu preveč odtujeni. V celi vsogoj sedanjega rodu je velika napaka; beg s rodne grude v negoto-

vost za mamljivim denarjem provzroča kapitalizem in njegove strašne posledice. V trgovskem ministru se bodo te dni posvetovali, kako dati dela vrnivšim se izseljencem. Posredovalni uradi za delo dobe državno podporo; v slučaju potrebe bo posredovalna služba vpeljana tudi v Trstu. Konzulati imajo nalogo urediti informacno službo v Novem Yorku, Bremenu in v Hamburgu.

C. kr. okrajni glavar Detela v Radovljici je klerikalno-nem-škutarsko-vladni kandidat.

Umetnost in književnost

□□□□

Nov časopis „Slovenski Branik“ je ravno kar izšel. Slovenske rodoljube opozarjamo na ta list, ki bode jasno kazal pozicije in boje našega naroda v obmejnih krajih. To bi pač moralo zanimati vsakega zavednega Slovenca, ne smelo bi biti nobene zavedne družine brez tega časopisa, zato upamo, kdor ga ne dobi, da se takoj naroči nanj. Izhajal bo vsak mesec in bo veljal za celo leto 2 K 40 vin.

XIX. letno poročilo podpornega društva za slovenske visokošolce na Dunaju je izšlo.

Hrvatski pripovedjači. Tako se imenuje prva knjiga »Književnih izdanj«, katera je lani začelo objavljati »Društvo hrvaških srednješolskih profesorjev« v Zagrebu. Knjigo je spisal dr. Milan Ogrizović. V njej je zbranih štirinajst životopisov modernih hrvaških pisateljev; vsakemu životopisu je pridejana slika kakor tudi odlomki najznatnejših del dotičnega pisatelja. V knjigi so vpisani tile pisatelji: Avgust Senoa, Josip Evgen Tomić, Ante Kovacic, Evgenij Kumičić, Janko Jurković, Vilim Korajac, Juraj Tordinac, Josip Kozarac, Vjenceslav Novak, Ksaver Šandor Gjalski, Djuro Turic, Ivan Mažuranić, Josip Draženović in Janko Leskovar. Knjigo prav toplo priporočamo v nakup vsem onim, ki se hočejo na kratko in pregledno poučiti v življenju in delovanju najboljših hrvaških pisateljev. — Knjiga šteje 244 str. in stane 2 K.

Dopisi.

Radovljiske novice.

— **Društvo „Sokol“ v Radovljici.** V Radovljici se snuje sokolsko društvo. Dosedaj je prijavljenih že nad šestdeset članov, a gotovo naraste število do sto, ako ne čez, ako pristopi okolica. Tako bo radovljiski »Sokol« eden najmočnejših v domovini. V kratkem se snide ustanovni občni zbor. Preskrbljena je že telovadnica. Da se »Sokol« v Radovljici vendar enkrat ustanovi, je zasluga raznih odličnih narodnih gospodov, ki so za uresničenje te lepe ideje zastavili svoj pogum. Hvala jim! K društvu je pristopila malone vsa moška inteligenca in tudi priprostejši moške in mladeniči z navdušenjem pristopajo v bratski krog starodavnega slovanskega »Sokola«. Živel! Ako pojde vse po sreči in ako se izpolnijo krasni načrti vodilnih krogov »Sokola«, dobi isti še letos svojo zastavo in godbo ter se utegne vršiti letošnje poletje v radovljiskem okraju lepa sokolska slavnost, na kar si drzujemo brate »Sokole« v domovini že naprej opozoriti. Da! Divna sokolska ideja naj živi! Ideja je to bratske vzajemnosti — ideja domovinske obrambe! Na delo! Snujmo »Sokola« v vsakem večjem slovenskem kraju! Ako ustanavljajo Nemci svoje »Turn- und Kriegervereine« po celem svetu — »za vse slučaje« — zakaj ne bi imeli Slovenci svojega »Sokola« — »za vse slučaje«? V »Sokolu« urimo ude, a urimo si tudi srce v ljubezni do domovine!

— Veliko divjo mačko je te dni ubil s sekuro posestnik Josip Gogala iz Nove vasi pri Lescah, ko je pripravil drva v gozdu. Za naše obljubene kraje neka posebnost.

— »Palčke« ponavlja naš marljivi gledališki odsek jutri, v nedeljo, dne 9. t. m. ob 6. uri zvečer v gostilni g. R. Kunstelja. Nihče naj ne zamudi te prilike, ogledati si to ljubko otroško igro.

— Radovljiski mestni zastop je dovolil v svoji zadnji seji, dne 5. t. m., 60 kron podpore družbi sv. Cirila in Metoda ter 30 kron društvu »Prosveta«. Živel posnemovalci!

Pro domo. — Pismo na naslov bivšemu županu in načelniku zdravniške komisije na Bledu, g. Jakobu Peternelu.

Ž Bleda, meseca februarja.

I.

Prav nič, ali pa zelo malo ste razumeli za časa Vasega petnajstletnega županovanja, no, in ako nočete verjeti mojemu očitjanju, evo Vam sledeče: Kot načelnik zdravniške komisije ste prevzeli zdravniški dom v last zdravniške komisije od »Kurhaus-

vereina«, financirali ste dolg na en denarni zavod, le mali del je ostal pri domačem denarnem zavodu, tako da ima sedaj zdravniška komisija skupnega dolga 102 tisoč kronic.

Poleg zdravniškega doma s parkom vred ste kupili od 13 posestnikov velik park na Strazi, kateri je vstet tudi v tem dolgu. Spomladi 1. 1906 ste skovali s pomočjo c. kr. deželne vlade zakon o zvišanju zdravniških pristojbin. Ker 102.000 kron vendarle rabijo nekoliko obresti in kje bi seveda teh iskali kakor pri tujcih. Predno ste odložili načelstvo, nabavili ste se stekleno verando pri zdravniškem domu i. t. d. Nič, prav nič niste naredili, to vsak zna (sedaj, ko je vse izgotovljeno), no, in da se bolje zna kot vi in vse boljše razume kot vi, Vam pa hočem tudi dokazati.

Čas, zadnji čas je bil, da ste odložili načelstvo, kajti zdravniški park poleg zdravniškega doma je bil tako senčnat, da so se skoro vsi Rikljevci gostje pritoževali, da ne morejo napol oblečeni sedeti na klopih in poslušati godbo, ker jim je bilo preveč sence. Tudi drevja je bilo preveč in temu so sedaj odpomogli novi gospod načelnik, penzionirani go-spod major. Pustili so posekati drevesa, odpravili so neprijetno senco v poletni vročini in Rikljevim gostom je pomagano! Druge pritožbe pa se bodo bržkone kratkoma zavrile, rekoč: mi smo pustili posekati drevesa; sence ni treba in — basta! Tako se mora pa, ne kakor prej, vse, kar v senci . . . , pa ugovarjate, ako morete! Tudi pri zdravniškem listu niste nič razumeli, ko ste ga izdajali in pustili tiskati v tiskarni Iv. Pr. Lampreta v Kranju. Slabo je bilo urejeno. List je izhajal v strah vsem tujcem, kateri niso hoteli brati svojega imena, vsak teden vse poletje desetkrat, ter ste plačevali vsega skup samo borih 400 do 500 K za tisk vseh listov. Vse bolj je jo je pogodila v poletni seziji 1907 obstoječa zdravniška komisija. Izdajala je list neredno vsaki teden, včasih le na 3 tedne in le v 9 številkah, a plačala bo za to izdajo »Učiteljski tiskarni« v Ljubljani čedno svoto 1000 K. No, ali ste kaj znali, nič in zopet nič. Številke govore, Vi pa morate molčati. Se nekaj. Pred novo določbo pobiranja letovskih pristojbin ste dobili na leto 5000 do 7000 kron dohodkov. A po novem določilu je nabrala sedanja komisija 12.000 K. Vidite, prej zopet niste znali. No, in s temi 12.000 K se je pač lahko delalo, posekalo se je drevesa v parku, razkopal se je travnik, razširila so se vsa pota v parku, plačevalo se je na desno in levo, vse po paragrafi. Prišlo je pa novo leto, čas plačila obresti dolga. Vi ste imeli preje vedno zalogo denarja, akoravno ste imeli manj dohodkov, a moderna komisija je znala bolje ukreniti, denar mora proč, delovati se mora in delovalo se je. Plačati se ne more sedaj nič več, za obresti se nas počaka ali pa novi dolg napravi, park pa, razdejan kakor je, in kateri bo veljal do popolne ureditve najmanj 1.500 K, se bo tudi plačal, pa — kdaj? Nič niste razumeli. manj denarja pa vedno denar, je bilo preje, sedaj več denarja pa — prazno blagajno, to je moderno.

Alfa Separator.

C. kr. okrajni glavar Detela v Radovljici je klerikalno-nem-škutarsko-vladni kandidat.

XIII. redni občni zbor „Sokola“ v Kranju dne 4. januarja 1908. Dalje.

V kroju je nastopilo društvo 8 krat in sicer pri pogrebi br. Karola Fabianija 5. februarja in Karola Florianja 5. maja z zastavo. Dne 24. marca je bila razdelitev diplom iz I. hrvat. vsekolškega zleta, dne 26. maja skupno z Sokolom iz Idrije in njega odsekom v Zireh v Poljanah. Tega izleta se je udeležilo 23 članov z zastavo in je nastopila I. in druga vrsta pri prostih vajah in na orodju. Dne 27. junija smo se podali na pot v toliko za-željeno Prago. 7 članic ženskega oddelka in 17 članov v kroju ter 2 civilno. Pričakovanja polni smo videli tamkaj več, kot smo mislili in veselili smo se, da pridobimo mlajše telovadce z vtisi, katere so dobili tam, toda je ravno narobe. Ker ste gotovo vsi brali o tem izletu, ne bodem o njem tu dalje razpravljati, prepričan pa sem, da vsaj onim, kateri so resno mislili, ostane v trajnem spominu. Dne 4. avgusta se je podala deputacija 12 članov v kroju (z zastavo) k razvitju zastave bratskega društva v Zalcu, 10 jih je nastopilo pri prostih vajah, I. vrsta pa na orodju. Dne 15. avgusta udeležilo se je zvezinega izleta v Domžale 35 članov. Proste vaje izvajalo je 31, na orodju nastopila je I. in II. vrsta. Dne 1. septembra se je vršil skupni nastop vseh oddelkov na glavnem trgu. Nastopilo je 38 članov s prostimi in vzornimi vajami ter V. vrst na orodju. Skupno je nastopilo vseh — 96. Dne 8. septembra je zastopala deputacija 9 članov v kroju (z zastavo) društvo pri razvitju zastave bratskega društva v Ribnici, kjer je nastopila I. vrsta. Deputacija 10 članov v civilni obleki pa se je udeležila vrtno veselice bratskega društva v Skofji Loki. Dne 15. septembra je bila deputacija 9 članov civilno-pri telovadbi bratskega društva na Jesenicah, deputacija 11 pa pri telovadbi bratskega društva v Trzinu. Dne 21. decembra vrtila

se je ob jako slabem zanimanju članov notranja tekmovalna telovadba, katere se je udeležilo 10 telovadcev s še precej dobrim uspehom. Čuditi pa se ni, da se člani niso udeležili zanimanjem te telovadbe, saj smo pogrešali med tekmovalci mnogo znanih telovadcev.

Zenski oddelek. Dne 13. aprila nastop v telovadnici. Nastopilo je 11 članic in 21 naraščaja. Posebno so ugajale mnogostevilnemu občinstvu vaje članic na bradlji. Dne 21. aprila se je vršil peš-izlet članic v Škofjo Loko. Udeležilo se ga je 15 članic. Dne 16. maja. Peš-izlet ženskega naraščaja čez Besnico v Podnart. Dne 27. junija. Izlet v Prago 7 članic. Dne 30. in 31. julija udeležilo se je izleta na Golico 17 članic. Število izletnikov 32. Dne 1. septembra pri skupnem nastopu je nastopilo 13 članic na orodju in 15 naraščaja s prostimi vajami. Dne 5. septembra peš-izlet naraščaja (13 in 5 članic) v Medvode.

Šolski naraščaj. Dne 24. marca nastopilo je v telovadnici 12 gojencev in dvojicah na bradlji in z vajami s kopji. Dne 14. julija pa je nastopil šolski naraščaj skupno s obrtno-trgovskim javno v Strazišču. Ogromna udeležba občinstva je pričala o živem zanimanju občinstva za ta oddelek. Dne 28. julija se je vršil peš-izlet v Podbrezje z udeležbo 14 gojencev. Dne 1. septembra je nastopilo 14 gojencev skupno s trgovsko-obrtnim naraščajem s prostimi vajami iz V. zleta pri skupnem nastopu.

Obrtno-trgovski naraščaj. Dne 24. marca je nastopilo 15 gojencev pri notranji telovadbi na orodju. Dne 13. julija se je vršila I. notranja tekmovalna telovadba obrtno-trgovskega naraščaja. Udeležilo se jo je 12 gojencev v 2 (višjem in nižjem) oddelku z jako dobrim uspehom, katerega smo se veselili vsi, vsaj je obrtno-trgovski naraščaj oni glavni del naše organizacije, iz katerega dobivamo redne telovadce. Dne 14. julija pri skupnem nastopu s šolskim naraščajem nastopilo je v II. vrstah 12 gojencev s prostimi vajami in na orodju. Dne 1. septembra pri skupnem nastopu vseh oddelkov našega društva na glavnem trgu je nastopilo 16 gojencev skupno s prostimi vajami iz V. zleta v Pragi posebej pa v preskokih čez orodje. Dne 23. decembra razdelil pa sem med obrtno-trgovski naraščaj diplome, katere so si priborili pri notranji tekmovalni telovadbi.

Dalje prih.

Z Gorenjskega. V svoji predzadnji številki je objavil «Gorenjec» uvodni članek pod naslovom «Gorenjski kmetje», katerega nemen in pomen je razveselil gotovo vsakega napredka željnega kmeta. In tudi resnično. Skrajni in neobhodno potrebni čas je, da se kmetijski stan združi, ako hoče še obstati. Glavna naloga tega stanovskega združenja bi bila: skupno delovanje pri volitvah, kajti volitev je začetek, seme prihodnjih odnosov med državljani, toda kmetje se tega ne zavedajo in to je njih prva, obenem odločilna napaka. Skozi celega pol stoletja, odkar obstoji konstitucija, so kmetje volili razne imenitnike in druge mogotce ter jim prepustili svojo žalostno usodo v rešitev. Toda, o uboga para! Kako more zastopati kmetijski stan poslanec, ki sam spada k drugemu stanu, medtem ko bi on v resnici hotel kmetu kaj koristiti, bi s tem škodoval sebi in svoji enakosti. In tak poslanec, kateri bi tako deloval, bi ne spadal več v zbor, ampak nekani drugam —. Seveda tako nesposobnega poslanca ni, pač pa smo nespametni mi, ki ga volimo. Pregovor pravi: zaupaj in glej komu! Prva in najiminentnejša čednost poslančeva je zvestoba do svojih volilcev, in ravno to čednost pogrešamo v vedno večji meri pri naših kmečkih poslancih. Temu je posledica vedno propadanje kmečkega stanu. Neovrgljiva resnica je, da je vsak normalen človek sebi najbolj zvest iz zakaj bi tedaj kmet nič ne zaupal svojemu sosedu v stanovskih zadevah več, pri katerih je ravno toliko prizadet, kakor tujcu, ki ga zadeva prav nič ne tiče. Ali ni to melanholično! Ako bomo mi kmetje prepustili svoje interese v rešitev tistim slojem, kateri so nas reševali dosedaj, bodite prepričani, da ne bomo prej rešeni, kot ob naši smrtni uri. Je sicer neko glasilo, ki naravnost pove: Ako si kmet ne bo pomagal sam, tedaj mu tudi noben drug nikdar pomagal ne bo. Dopolnjeno je! Združimo se še pred sedanjimi deželnozborskimi volitvami vsi kmetje brez izjeme pod imenom: «Stanovska neodvisna kmečka stranka» ter nastopimo z geslom: Mi nočemo, da bi se nam ime našega kandidata od kake strani diktiralo, mi hočemo, da si našega poslanca izvolimo sami po naši lastni in prosti volji. Naš poslanec mora biti agrarec, t. j. poljedelec v pravem pomenu besede. Ob času volitve ima kmet nekoliko dobrih, desetkrat več pa slabih prijateljev-izkoriščevalcev, ki so mu prijatelji le za to, da mu pijejo njegovo kri in teh krvosusov se je absolutno otresti. Naravnost sramotno je, ker kmečki stan predstavlja veliko večino nasproti vsem stanovom v državi, pravega poslanca pa nimamo nobenega, nekoliko si jih pridobi ta, nekoliko druga stranka, od stanu pa, o katerem se govori, da je podlaga, steber države, pa ni nikogar. Po teh podatkih bi morali imeti čez polovico svojih poslancev ter bi bila tudi vlada na naši strani. Da vsega tega nimamo, ni kriv nihče drugi kakor sami. Stremimo se že enkrat ter stopimo složno in pogumno v borbo v dosego svojih stanovskih pravic. Ne sme nas razdruževati nobena

sila, nobena moč, ne politično mnenje, ne versko prepričanje, kajti politika ni za prazen želodec, najprej je treba ljudstvo kruha, blagostanja, potem sledijo šele višji nazori. Ravno tako morajo ostati na strani vsa verska čuvstva in ko bi se med nami nahajali tudi ajdije in Turki kot posestniki, morali bi biti združeni z nami, ako so pošteni ljudje, ker mi ne bomo našega poslanca poslali v znamenju vere gori, da nam pripravi in nas intabulira na nebeske sedeže, temveč on bo šel le v deželni zbor, da nas ondi zastopa, dokler bivamo na površju zemlje. Za oni svit ne volimo nobenega poslanca, zato si bo že narava sama poskrbela. Ponočno moramo nastopiti ta boj, in ko bi se tudi alarimirale proti nam vse peklenške pošasti, katerih pomoči se vedno poslužujejo nasi častiti izkoriščevalci, ni se jih treba bati, ker se ne zahtevajo žrtve premoženja ali življenja, temveč za dostuje, da vsak ostane moč beseda, dokler ne odda svojega glasu. Ako pa bi se vzlic temu kdo med nami nahajal, kateri bi se morda z našimi poštenimi nazori ne strinjal, ali bi celo izpopolnil vrste naših nasprotnikov, za istega pa znači, da je izdajalec svojega stanu, izdajalec samega sebe in ni vreden, da vživa prosti zrak med svojimi sosedi. In ko bi tudi ne dočakal in ne doživel našega zaželenega namena; pa storimo to že iz ljubezni in usmiljenja do naših naslednikov, da ne bodo tudi oni enkrat tako nesrečni, da bi morali šele pričeti boj za svoj obstanek, kakor mi sedaj. V dosego vsega tega stori naj vsak kmečki volilec svojo stanovsko in državljansko dolžnost in pomoč iz višave naj bode nam milostna!

Iz Spodnjih Brnikov. Pri nas živimo mirno življenje. Imamo pa moža, kateremu pravimo po domače «Peterca», ki skrbi v vasi za smeh in zabavo. Peterca je bajtar na Devencah, a vseeno hoče nositi v vasi zvoncec. Gorje mu, kdor se zameri temu možakarju. Pol boga, misli, da je! Takoj teče ves olinjen in sluzast tožit v farovž, da izgleda kakor kak sekast turpolec. Možiček je večkrat tudi prifrknjem. Tako je bil pred kratkim v obližju kmetijski tečaj. Ne veste, koliko je imel opraviti s svojo jerhovino. Ljudi je ustavljal ter nadlegoval, češ, kaj hodite poslušat take neumnosti. O, če je pa v izobraževalnem društvu kaj, takrat je živ kakor mlada kozica! Tega možička najlepša želja je, priti v občinski odbor. — No, mi vaščani ga ne bomo volili, o tem naj bode bajtar iz Devenc kar prepričan. Še ni pozabljena neka stelja in zaznamovanje meje.

Troperesna (klerikalno-nem-škutarsko-vladna) Detela še vedno kandidira v radovljiško-tržiško-kamniškem okraju.

V Kranju, dne 8. februarja 1908.

Kako se bo ustanovilo delavsko ministrstvo? To je vprašanje, na katero ni mogoče dobiti zanesljivega odgovora. V proračunskem odseku je ministrski predsednik dejal, «da dobi državni zbor pravočasno priložnost, vzeti ustanovitev novega ministrstva na znanje in določiti svoje stališče». Tako namreč pripoveduje oficijozno poročilo. Poslanci, ki so bili na seji proračunskega odseka, pa pravijo, da je baron Beck obljubil, da se novega ministrstva ne ustanovi potom naredbe, temveč samo potom zakona. To je razlika in sicer precej velika. Državni zbor ima pravico, ne vzeti ustanovitve novega ministrstva na znanje, ampak odločiti, ali naj se ga ustanovi ali ne in — kako naj se ga ustanovi. Dokazovati pač ni treba, da je to važno vprašanje, zlasti za delavce, katerih se bo novo ministrstvo največ dotikalo.

Gospodarski odsek državnega zbora je imel zadnje dni svojo sejo pod predsedstvom poslanca dr. Ellenbogna. Na dnevnem redu je bil načrt zakona o «službenem ugovoru trgovskih pomočnikov in drugih delojemalcev v podobnih službah». Poročal je poslanec Dulemba. Dejal je, da se je vsled izpremenjenih razmer stan trgovskih pomočnikov glede na inteligenco povzdignil, toda njegov materialni položaj se ni zboljšal. Nemčija nas je zakonodajno prehitela. Leta 1903 in pozneje je vlada predlagala načrta glede uredbe službenega ugovora. Predlog poslanca dr. Ellenbogna sega dalje. Vladni načrt obsega samo privatno-pravne določbe, Ellenbognov pa tudi javnopravne. Govornik je vprašal sekcijskega svetnika dr. Müllerja, če bi bilo mogoče, potem naredbe raztegniti delokrog obrtnega nadzorništva tudi na trgovska podjetja. Toda če se ne pomnoži števila obrtnih nadzornikov v izdatni meri, je nemogoče, naložiti jim še to nalogo.

V ogrskem parlamentu se je ustanovil opozicijski klub, kateremu pripadajo: Odpadniki neodvisne stranke, poslanci, ki doslej niso bili v nobeni stranki in «socialist» Mezöffy. Klub si je dal nalogo, porabiti vsa sredstva, da bi preprečil premembo poslovnika in izda v tem zmislu manifest. Stranke koalicije so pa sklenile, glasovati za reformo poslovnika po željah vlade. Gladko sicer ni šlo. Andrassy je moral drugič žugati, da odstopi, breznačajni klerikalec Apponyi se je pa kesal, da je nekda oponiral enaki premembi, ko jo je zahteval Tisza.

Novo bulgarako ministrstvo je sestavljeno. Predsedništvo in javna dela je prevzel odvetnik Malinov, notranje zadeve odvetnik Takev, zunanje pa general Paprikov, ki je bil doslej diplomatični agent v Peterburgu.

V Maroku so Mulej Rasidove čete zasedle Setat s topovi in hočejo mesto braniti pred Francozi. General d'Amade hoče v par dneh marsirati pred Setat in ga zavzeti.

Sejmi na Gorenjskem prih. teden:

9. v Mengišu; 12. v Motniku, 14. v Dobu in Zirovnici.

Zgodovinski in sloystveni pregled za prihodnji teden.

9. februarja: 1705. † Janez Žiga Valentin Papović v Avalinu. — 1789. * Stenograf France Ksaver Gabelsberger v Monakovem. — 1800. * Slikar Führich. — 1801. Mir v Lunevillu, konec druge koalicijske vojne. — 1827. * Rodoljub Božidar Raič pri sv. Tomažu. — 1871. — Pisatelj France Finžgar na Breznici. — 1881. † Ruski pisatelj Dostojevskij.

10. februarja: 1630. † Tomaž Hren v Gornjem gradu. — 1787. Cesar Jožef II. odpravi tlako. — 1837. † Ruski pesnik Puškin. — 1847. * Izumitelj Tomaž Edison. — 1904. Začetek rusko-japonske vojne.

11. februarja: 1759. † Pisatelj France Miha Paglarč v Šmartnem v Tuhinjski dolini, kjer je ustanovil prvo branilnico na Kranjskem. — 1805. * Karel Rokitsky, sloviti zdravnik in anatom v Kraljevem Gradcu. — 1824. * Naravoslovec Simon Robič v Kranjski gori.

12. februarja: 1774. * Pesnik Valentin Stanič v Bodrežu ob Soči. — 1796. Skladatelj Haydn objavi svoj napev naše cesarske pesmi. — 1809. * Charles Darwin, znameniti naravoslovec. — 1814. Na ljubljanskem rotovžu zopet izobesijo avstrijskega orla.

13. februarja: 1883. † Skladatelj Rih. Wagner v Benetkah.

14. februarja: 869. † Sv. Ciril, slovanski apostel v Rimu. — 1779. † James Cook, slavni potovalec po morju, ubit na Owaui. — 1837. * Dr. Valentin Zarnik v Repnjah pri Vodichah. — 1864. † Pesnik Matej Ravnikar-Poženčan v Predosljih pri Kranju. — 1892. † Pesnik France Cegnar v Trstu.

15. februarja: 1564. * Galileo Galilei. — 1763. Mir v Hubertusburgu, konec sedemletne vojne.

Godovi prihodnjega tedna:

9. Blagoslava; 10. Šolastika, Vojmil; 11. Adolf, Dedoslav, Dobrana, Svetoslava; 12. Evalija, Deda, Zvonimir, Ciril; 13. Katarina, Vrativoj; 14. Valentin, Bretislav; 15. Favstin, Ljuboslava, Pravoslav.

Novičar.

Volilno gibanje. Izvrševalni odbor socialno-demokratske stranke v Ljubljani je sklenil, da se postavi kandidata v mestni skupini Radovljica-Kamnik-Tržič in v kmetijskih občinah radovljiškega okraja. — V okraju Idrija-Vipava kandidira kot socialist Ivan Mlinar, zasebni uradnik v Ljubljani. — V trebanjskem okraju so postavili klerikalci kandidatom dr. Evg. Lampeta, župana Vehovca iz Žužemberka in župana Kosaka iz Grosupljega.

Neodvisna kmečka stranka za volilni okraj kmetijskih občin Radovljica-Kranjska gora sklicuje volilce na volilni shod, ki se bo vršil v nedeljo, dne 9. t. m. ob 3. uri popoldne v prostorih Wuchererjeve gostilne v Lescab, pri katerem se bo posvetovalo o razglasenju svojega deželnozborskega kandidata.

Narodno-napredna stranka je sklicala zadnjo nedeljo zaupni shod v Ljubljano, katerega se je udeležilo okrog 350 zaupnikov iz cele Kranjske. Govoril je na shodu dr. Tavčar, ki je odločno protestiral proti temu, da pomaga klerikalcem v boju proti naprednjakom — c. kr. vlada. (Klerikalci so namreč v mestni skupini Kamnik-Radovljica-Tržič v dogovoru z vlado inscenirali okrajnega glavarja radovljiškega pl. Detelo.) Dr. Novak je izvajal, da se morajo naprednjaki postaviti odločno v bran nakani Nemcev in klerikalcev, pustiti 53 nemških veleposestnikom 10 mandatov, druge okraje pa zvariti tako, da bi klerikalni elementi bili v premoči. Izvrševalni odbor je sklenil priporočati te-le kandidate: Za Ljubljano dr. Tavčar in dr. Triller, za Kranj-Skofjo Loko trgovec Pirc, za Vrhniko-Postojno-Lož veleposestnik Lenarčič, za Idrijo učitelj Gangl, za dolensko mesto dr. Plantan, za Kamnik-Radovljico-Tržič dr. Vilfan. — Baronu Becku se je odposlala resolucija, v kateri odklanja zbor zaupnikov narodno-napredne stranke na Kranjskem kandidaturu političnega uradnika kot vmešavanje c. kr. vlade v volilni boj. Trgovska zbornica si bo sama določila kandidata.

Občinske volitve v Cerkljah, ki bi se imele vršiti ta teden, so preložene na 11. in 12. marca. Nazadnjaki dosedaj vladajoče stranke, se nič kaj dobro ne počutijo. Za preteklo nedeljo so hoteli pridobiti dr. Pregana iz Ljubljane, ki pa iz neznanega vzroka ni prišel. Pričakujejo ga za poznejši čas.

Volilcev je v Radovljici 102, v Trziču 112, v Kamniku 159.

Kandidaturo okrajnega glavarja radovljiškega pozdravljajo z velikim zadoščenjem in z iskrenimi simpatijami — nemško-nacionalnimi listi. Najstrupenejši in najhudoobneši sovražniki slovenskega naroda se vesele kandidature c. kr. uradnika Detela. To svoje veselje utemeljujejo s tem, da je bil Detela Nemcem vedno pravičen. Mili bože! Čez okrajne glavarje se pač ne nikdar ni noben Nemec na Kranjskem pritožil. Tako pravičen kakor Detela je bil Nemcem še vsak okrajni glavar. Naj bi Nemci le raje prišli s pravo barvo na dan in priznali, da jim je ta kandidatura simpatična in da se vesele, ker je Detela nemškutar, in ker je svojo «pravičnost» pokazal Nemcem s tem, da je po svojih podrejenih organih na Jesenicah spravil vse, kar je bilo v njegovih močeh, da bi spravil to občino v nemško-nacionalne roke in potlačil Slovenstvo na Jesenicah pod nemški podplat. **Sl. N.**

Kdor zaničuje se sam... Slučaj nam je prinesel v roke uradni dopis županstva na Bledu. Gledali smo in gledali in nismo verjeli svojim očem. To pisanje je pisano na uradni poli občine blejske in na celu stoji debelo tiskano «Gemeindeamt Veldes (Oberkärnten)». Županski urad slovenske občine Bled ima torej samonemske uradne tiskovine. To je že škandal prve vrste. Če bi občina imela zaradi tujskega prometa že dvojezične tiskovine in jih uporabljala pri dopisovanju s tujci, nezmožnimi slovenskega jezika, bi se nič ne reklo, dasi bi kak drug narod tudi ne trpel kaj takega. Ali da ima ta občina, ki velja za odločno narodno, kar samonemske uradne tiskovine in jih uporablja za dopisovanje Slovincem, to je naravnost sramota.

Časi se izpreminjajo! «Kmetovalec» piše: Pred trinajstimi leti je urednik našega lista v «Kmetovalcu» priobčil vrsto spisov o krivicah, ki so se godile gorenjskim kmetom pri ureditvi in odvezi pašnih pravic. Zaradi teh spisov je bil «Kmetovalec» celo enkrat zaplenjen in urednika je državno pravdnštvo tožilo in dalo v sodnijsko preiskavo, in to zato, ker se je potegnil za kmete. Koliko je našemu uredniku škodovalo, da je pri vsaki priliki ožigosal krivični lovski zakon! In danes? Očitane krivice se v državnem zboru priznavajo, novi zakoni bodo storjene krivice popravili, kmetijski minister sam vse priznava in posega vmes in konec je oblastnemu nastopanju izvestnih gozdnih uradnikov, ki so si domišljali, da smejo s kmetom početi, kar se jim zljubi. Zahvale za svoje postopanje od prizadetih kmetov sicer nismo nikdar pričakovali, a omenjeni pojavi so nam vendar zadoščenje za marsikatero bridkost, ki smo jih doživeli vsled svojega nesebičnega potegovanja za kmete in temu sledečega preganjanja; saj se je zaradi tega hotela našemu uredniku vzeti celo služba!

Trgovski plesni venček je 1. t. m. povsem dobro izpadel. Udeležba je bila dokaj povoljna dasi bi lahko bila še boljša. Primanjkljaj je malenkosten, ker so nekateri gg. trgovci pripomogli do pokritja velikih izdatkov. Odbor društva slovenskih trgovskih sotrudnikov jim izreka najlepšo zahvalo. Ravno tako tudi gđ. Katinki Jezerškovi in Katinki Krčevi, ker sta se trudili med odmorom z razpečevanjem šopkov. Okrasba dvorane je slavnemu občinstvu povsem ugojala. Godba ni tako pridno svirala, kakor se je pričakovalo.

Kmečka posojilnica v Cerkljah dobro napreduje. — V mesecu januarju je imela prometa 34.765-27 K, to je blizu petintrideset tisoč kron. Lep začetek, kljub temu, da ima ondotna prejšnja posojilnica za lansko leto nad pol milijona prometa. Čeprav so klerikalci dobro ukoreninjeni, vendar so se kmetje sami kljub temu gospodarsko organizirali. Gorenjci, posnemajti Cerkijance v gospodarskem oziru. Postavite se gospodarsko na lastne noge, ker to je predpogoj vsakemu drugemu začetku. Ne bojte se klerikalnih postojank, saj se te dajo oslabil. Poguma in dobre volje treba!

Dvojna mera. Iz Bohinja se poroča: Kakor ste že večkrat poročali in opravičeno ožigosali, prezira se v nemškem hotelu ob bohinjskem jezeru na skrajno zaljiv način vse, kar je slovansko, in skoraj se sme reči, da je Bohinj domena nemške gostilničarke Stöhr. Omenjena gostilničarka ima obrtno pravico le za hotel «St. Johann» ob bohinjskem jezeru za poletje, izvršuje se pa tudi po zimi ta obrt, in sicer ne v hotelu, ampak v drugi hiši, 10 minut oddaljeni, v hiši, katera je last hotelskega hlapca. Kaj bi počeli pokucani organi, ko bi si to dovolil domačin? In tu? Nobeden tega ne vidi. Nemcu je vse dovoljeno. **Domačin.**

Kranjskogorski občinski odbor je sklenil v zadnji odborovi seji, da uraduje samoslovenski. Obenem je bilo sklenjeno naložiti ves denar, ki je bil dosedaj še naložen v nemški kranjski hranilnici, v slovenskih denarnih zavodih.

C. kr. okrajni glavar Detela v Radovljici je klerikalno-nemškutarsko-vladni kandidat.

Joštarski klub. XI. občni zbor se vrši dne 15. februarja t. l. v sedanjem klubovem lokalu pri Končevcu na Javorniku. Pričetek ob petih popoldne.

Iz Komende. Zadnjič smo Vam, g. urednik, že nekaj sporočili iz našega kraja. Danes pa vprašamo tudi odbornike naše občine, zakaj so podaljšali lov g. župana. Zakaj ga pa niso dali na dražbo, saj bi nam lov lahko dvajsetkrat več vrgel, kakor nam sedaj. Ali ne vedo, da je tisti denar, katerega dobijo za lov, ravno tako veljaven, kakor oni, katerega plača ubogi kmet pri občinskih nakladah. Zahtevamo, da odborniki delajo v korist ljudstva, ne pa v škodo, saj zato so vendar izvoljeni.

Izžrebani porotniki na Gorenjskem. Za porotne sodbe, ki se prično dne 2. marca t. l., so izžrebani naslednji gospodje: Fran Babič, gostilničar in posestnik v Kropi; Peter Burja, posestnik v Spodnji Šiški; Fran Deu, posestnik v Trziču; Viktor Engelman, trgovec, Šmartno-Kamnik; Adolf Galle, graščak v Zgornji Šiški; Valentin Jager, posestnik v Št. Vidu pri Ljubljani; Vinko Majdič, veletržec v Kranju; Franc Pevc, tovarnar v Zaječah-Brdo; Franc Sajovic, posestnik v Tacnu pri Ljubljani, in Lovro Sušnik, pos. v Škofji Loki.

Zlatni zaslužni križec je cesar podelil umirovljenemu okrajnemu tajniku v Kamniku, g. Jakobu Drakslerju.

Zvedenci v železniških razlastitvenih zadevah na Gorenjskem so za letos sledeči posestniki: Josip Košir v Zejah, Gašpar Čarman v Škofji Loki, Franc Omersa v Kranju, Avgust Mally v Beli peči, Adolf pl. Kappus v Kamni gorici, Jakob Žumer v Podhomu, Matija Vilčnik na Križu, Ivan Levec v Mengišu in Avgust Terpinec v Kamniku.

Dobro znamenje bližajoče se pomladi. G. A. Gabrijelčič iz Brezj je vjel dne 6. t. m. živega kljunača. Kaj ga je zmotilo, da nas je tako zgodaj obiskal, je težko dognati. — Edini menda ni, lovci, na noge!

Hotel «Štemarje» v Škofji Loki bo oddan na prostovoljni združbi.

Smrt pijanke. Marija Mav v Motniku pri Kamniku je umrla vsled preobilo zavžite pijake. Pred svojo smrtjo je bila dva meseca nepretrgoma pijana.

Pomiloščena je Marija Rozman iz Trziča, ki je bila obsojena na smrt, ker je umorila svojega sina; sodišče ji je izpremenilo kazen v 20 letno težko ječo.

V Mojstrani se je otvoril nov hotel «Triglav». Ker na Gorenjsko prihaja vsako leto več tujcev, je le želeti, da domačini vzamejo tujski promet v svoje roke, dokler je še čas in ne poseže vmes tuji kapital. Saj vidimo povsod, kako tuja podjetja kaze in pačijo narodno lice naših gorenjskih krajev.

Za družbo sv. Cirila in Metoda. Pokojni misijonar in dekan preč. g. Janez Zenček iz Amerike je volil družbi sv. Cirila in Metoda v Ljubljani 500 K. Ta znesek je po odbitku pristojbin v znesku 50 K, tedaj 450 K izročil preč. g. Simon Zenček duhovni svetnik in župnik «Vodiški» naši družbi. — Narodni davek za družbo sv. Cirila in Metoda je nabral g. Aleksander Hudovernik c. kr. notar, na svojo nabiralno polo za mesec januarij t. l. 44 K. — Mesto venca na grob rajnemu misijonarju in dekanu g. Janezu Zenčku darovali sta družini Zužek-Drč družbi sv. Cirila in Metoda 13 K. — Družbi sv. Cirila in Metoda je poslala «Družba sv. Mohorja v Celovcu» podporo v znesku 1000 K.

Moravsko pevsko društvo priredi dne 9. svečana v gostilniških prostorih gospe Neže Toman v Moravčah pevski večer s temle vsporedom: 1. «Po zimi iz šole», mešan zbor. 2. «Za dom med bojni grom», moški zbor (Sattenerjeva). 3. «Rožmarin», ženski osmerospjev. 4. «Oblaček», moški četvero-spjev. 5. «Nazaj v planinski raj», mešan zbor. Šaljiva pošta, prosta zabava, ples. — Začetek ob 6. uri popoldne. Vstopnina: za osebo 40 v, za obitelj 1 K. Preplačila gostov, oziroma darila neudeleživših se povabljenecv se v prid družbe sv. Cirila in Metoda hvaležno sprejmejo; blagovoli naj se jih pošiljati pevskemu društvu.

Veseliče. Zabavni klub v Radovljici ima danes zvečer plesni venček, pri katerem svira vojaška godba. — Gasilno društvo na Bledu priredi tombolo v gostilni «pri Kapsu» v Gradu ob 7. uri zvečer dne 9. t. m. «Palčki» se ponove v Radovljici dne 9. februarja ob šestih zvečer. — Veseliče prirede dne 9. t. m. železniški delavci v prostorih gospe Marije Čopove v Zirovnici. — Plesno veselico priredi dne 9. februarja gostilničar Andrej Herman na Savi. — Gasilno društvo v Poljanah napravi dne 16. svečana plesni venček v gostilni «pri Vidmarju». — Bralno društvo v Trziču priredi dne 15. svečana plesno veselico v društvenih prostorih.

Nov odbor, kateremu predseduje g. Fr. Tičar, je dobila kranjskogorska podružnica slovenskega planinskega društva. Ker je Kadičnikova koča na Golici v upravi posebnega odbora, je treba, da prične podružnica delati v onem delu naših planin, ki je najlepši, in ki je pa tudi izpostavljen najhujšemu navalu nemškega planinskega društva. Da bi bilo delo uspešnejše, je novi odbor pozval nekatere druge podružnice na skupno delo v Julijskih alpah, kajti le na ta način je mogoče, kmalu začeti s kako novo važno pravico, katerih je v tem kraju še toliko treba, ker dosedaj je vse v nemških rokah.

Troperesna (klerikalno-nemškutarsko-vladna) Detela se vedno kandidira v radovljiško-tržiško-kamniškem okraju.

„Izza kongresa“, velika veselica narodnih dam ljubljanskih, združenih v dveh ljubljanskih ženskih podružnicah Ciril-Methodove družbe v «Narodnem domu» ljubljanskem, je končala z velikim uspehom. Veselice se je udeležilo okrog 5000 oseb, čistega dobička v prid družbi bo do 6000 K. Vrhunec veselice je bil nastop dvora, kakor ga opisuje dr. Tavčar v znani povesti «Ljubljanskega Zvona» «Izza kongresa».

Trirazredna ljudska šola v Domžalah se vsled sklepa deželnega šolskega sveta razširi na štiri-razredno.

Postopanje nemške tvrdke Heinrich Franck napram slovenskim trgovcem se mora označiti kot skrajno izzivajoče. V zadnjem času pošilja ta tvrdka svojim odjemalcem odprte dopisnice v obvestilo, da pošlje svojega potnika v kratkem na obisk. Obenem pa se ta ultranemska tovarna priporoča slovenskim trgovcem kot najstarejše jugoslovansko podjetje svoje stroke. S tako trditvijo se hoče prikupiti slovenskim trgovcem ter škodovati domačemu podjetniku g. Ivanu Jebaćinu, ki je ustanovil «Prvo jugoslovansko tovarno kavnihih surogatov» v Ljubljani. Ako tvrdka Franck imenuje svojo tovarno v Zagrebu najstarejše jugoslovansko podjetje te stroke, tedaj zataji predvsem svoje rajhovsko pokolenje, vdrugič pa hoče zanikati dejstvo, da je že mnogo let prej obstojala v Ljubljani neka druga, tudi nemška tovarna za kavne primesi. Torej, se tvrdka Franck niti po narodnosti niti po letih ne more imenovati ustanoviteljica prve take jugoslovanske tovarne. Edino res narodno podjetje te vrste je «Prva jugoslovanska tovarna za kavine surogate» v Ljubljani, ki podpira slovenska in hrvaška narodna društva in od katere je «Društvo slovenskih književnikov in časnikarjev» zopet prejelo prispevek 100 K. Slovenske trgovce pa opozarjamo, naj se ne dajo preslepiti od nemške tovarne in naj v bodoče še z večjo vnemo sebi in slovenskemu narodu v korist naročajo samo izvrstno «Zvezdno» kavino primes (dikorijo).

Pri kongresni veselici v Ljubljani, dne 2. februarja je bil zamenjan klobuk (črn, mehak) s tvrdko Vojtech Skala, Pisek. Pustil pa se je sličen klobuk od firme Ovčjak v Kranju. Najbrž je bil dotičen gospod iz Kranja. Dotičen gospod se prosi, da prinese klobuk v gostilno «pri puščaniku» v Kranju.

Dijaki nabili profesorja. Več dijakov gimnazije v Kolomeji je napadlo nekega zelo strogega profesorja in ga tako preteplo, da bo moral okrog šest tednov ležati.

Grozen umor. V vasi Kišeniov je ubila kmetica Janušević svojo vnuko Pavlino, jo razmesarila, skuhala, jedla sama meso in ga dala tudi drugim vnukom jesti. Sosedje so našli otrokovo roko na gnoju, naskočili s sekirami hišo morilke in razbili vrata. Morilka se je pa tudi branila s sekiro in ranila več kmetov, predno so jo zvezali in izročili sodniji.

Za mesečno razsvetljavo je močno gibanje v Benetkah. Stvar je na prvi pogled nekoliko čudna. Zbira se podpise, v časopisju in drugod se protestira zoper nočno razsvetljavo na Velikem kanalu, ki nadomešča Benetkam glavno ulico. Mestni svet je sklenil, razsvetliti kanal električno, tembolj ker je promet tudi ponoči velik. Toda — pravijo nasprotniki — kanal izgubi tedaj vso svojo poezijo, ker ni lepšega, kakor če sveti mesec na mirno laguno. Voziti se v mesečini s čolnom po kanalu, pa brenkati morda še na mandolino, je res lep užitek. A kaj bi bilo z mesečino v električni razsvetljavi?

200 kron nagrade

dobi oni, ki more dokazati, da je **pustni pondeljek, 11. svečana 1907, vstopil ob 6. uri jutraj v gorenjski vlak** na postajah Zirovnica ali Lesce ter da ve količjak o nesreči, ki se je na postaji Lesce pripetila nekemu sopotniku. Naznani naj se nemudoma **Franco Demšarju na Jesenicah št. 95.** 228 2-2

Franc Omersa v Kranju

prodaja 224-8
Barthelovo pokrajno apno, žvepleni cvet, grenko sol, rdečo sol, suhe lanene tropine, koštno moko in kalljevo sol
na drobno in na debelo.

Darila.
Za dijaško kuhinjo v Kranju: Marija Steinbauer na-
mesto venca umrli gospodici Pavlini Ullrichovi 4 K.

Zahvala.
Za mnogobrojne izraze srčnega so-
čutja ob smrti drage sestre
Pavline
kakor tudi za darovane krasne vence
in za obilno častno spremstvo v Želez-
nikih in v Kranju na nje zadnji poti iz-
rekava globoko ginjena svojo najsrč-
nejšo zahvalo.
KRANJ, 4. sv. čena 1908.
Viljem in Franja Ullrich.

Loterijska srečka dne 1. februarja 1908
Trst 16 19 76 67 68

 **Ceneno češko
posteljno perje.**
5 kilogramov novega temnega K 9-50, boljšega
K 12, polbelega, otrebljenega K 18, belega K 24,
snežnobelega puha, otrebljenega K 30, K 36, K 42.
Razpošilja franko po povztju. Dovoljujem tudi za-
meno in vzamem nazaj proti povrnitvi poštnine.
Benedikt Sachsel 229 6-2
Lobes št. 371 pri Plznju, Češko.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik
LJUBLJANA,
Slomškove ulice št. 4.
Starbeno-umetno in konstrukcijsko ključavničarstvo.
Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru,
obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande,
stolpne križe, štedilnike i. t. d.
Specijaliteta: 152-14
valjični zastori (Rollbalken).

Sveži in najfinjši
pustni krofi
(bobl) 212 9-6
se dobivajo vsako
nedeljo in praznik skozi ves predpust
samo pri
E. Brandt, Kranj.

Trgovina s travnimi semeni
Kandija pri **Franz Kastelic** Rudolfovem
Uljudno naznanjam, da sem
otvoril
popolno urejeno 214 11-6
trgovino
s travnimi in deteljnimi semeni
pod strokovnim nadzorstvom g. V. Rohrmanna, na-
čelnika podružnice c. kr. kmetijske družbe v Ru-
dolfovem.
Vsa semena so preiskana glede kaljivosti in
čistote po c. kr. semenski pregledovalni postaji na
Dunaju, tako da jamčim za oboje.
Priporočam se za cenjena naročila, katera
hočem tožno izvrševati in ostajam
z odličnim spoštovanjem
Franz Kastelic.

Pazite na
 znamko!
Za vsako gospodinjico je najkoristnejše
darilo
Original Singerjev šivalni stroj
Singer Ko., akcijska družba
za šivalne stroje
KRANJ.
Pozor! S tem dovoljujem opozarjati naše cenjene odje-
malce pred šivalnimi stroji, ki jih ponujajo drugi
kupčevalci pod imenom „Original Singer“. Ker ne oddajamo nikdar
naših strojev na druge trgovce, so isti kvečjemu naši stari rabljeni
ali iz tretje roke kupljeni, za katere pa ne moremo jamčiti in tudi
ne dati posameznih delov. 35 52-52

Slaven
223 16-3

je
MINLOS^{ov} PRALNI PRAŠEK

KAKOR EN MOŽ SE GA DRŽE MILLJONI
Absolutno neobhino potreben je za vsako dobro urejeno gospodarstvo. — Pazi naj se na zgo-
rajsnjo varstveno znamko in varuje naj se pred ponarejanjem, ker je isto brez vsake vrednosti. — Dobiva se
v trgovinah z drogerijami, kolonijalnimi blagom in milomi
Engros pri L. MINLOS, DUNAJ, I. Mülkerbastei 3.

Mestna hranilnica v Kranji

Splošni rezervni zaklad
185.000 kron
Posebni rezervni zaklad
3.300 kron. 26-2

Koncem leta 1907: Stanje hranilnih
vlog 4.497.000 kron, posojil na
zemljišča 2.725.000 kron ter po-
sojil občinam 183.000 kron.

Ta najstarejši denarni zavod v
Kranju uraduje na rotovžu vsak
delavnik od 8. do 12. ure popoldne,
ob smanjih in tržnih dneh pa tudi
od 2. do 4. ure popoldne.

obrestuje hranilne vloge po

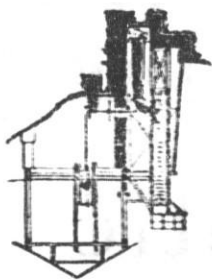
4%

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle vložne obresti
pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne
da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega
zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem
in z vso svojo davčno močjo. — Da se hranilne vloge res
varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča
denar mladoletnih otrok in varovancev.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na
primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako
plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

G. Tönnies

122-33

tovarna za stroje, železo in kovinoličarna v Ljubljani priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za zagine naprave zvezane neposredno z vrtilom. Sesalno-generatorski plinski motorji, najcenejša gonilna sila 1 do 3 v. za konjsko silo in uro.

Večkrat premirano!

Glinaste peči

123-47

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Mavricij Smolej

urar

na Jesenicah štev. 19

priporoča svojo veliko zalogo

pravih švicarskih žepnih ur

vsake vrste, dalje budilke, ure na nihala, prestane in verižice, po najnižjih cenah.

Popravila

se izdelujejo v lastni delavnici, ter sem zmožen po moji blizu 20 letni skušnj vsaka tudi najtežja popravila izvršiti natančno in po nizkih cenah. Popravljajo se budilke po 80 vin. do 140 K. Žepne ure od K 120 naprej. — Zaradi kakovosti priporočam posebno precizno uro

„INTACT“.

Kolesarske potrebščine

NB. Ako želite imeti uro res dobro popravljeno jo ne dajajte takim, ki urarije niti izučeni niso. 17-53

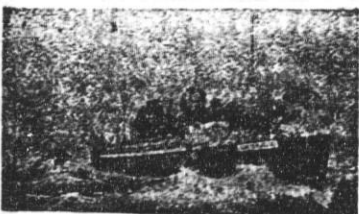

Ludovik Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach na Koroškem)

se priporoča v izdelovanje vsa ovrstnih puš. za lovec in strelce po najnovejših si temih pod poponim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preizkuševalnici in od mene preizkušene. 181 52-17

Ilustrovani ceniki zastoj.

Samo

6

dni

Havre-New-York

vozijo zanesljivo najhitrejši brzoparniki francoske prekomorske družbe

Edina najkrajša črta čez

Bazel, Pariz in Havre v Ameriko.

Veljavne vozne liste in brezplačna pojasnila daje samo

Ed. Šmarda

oblast. potrjena potovalna pisarna v Ljubljani. Dunajska cesta 18

v novi hiši »Kmetijske posojilnice«, nasproti znane gostilne pri »Figovcu«. 148 26-24

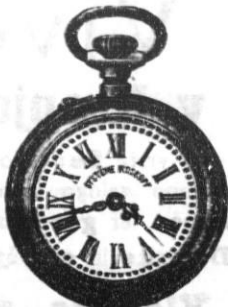
Najcenejša in največja domača eksportna tvrdka.

Razpošiljanje švicarskih ur na vse kraje sveta!

Urar in trgovec

H. Suttner v Ljubljani

Št. 502. Nikelnasta anker-remontoar-Roskopf, trpežno kolesje, gld. 245, enaka iz pravega srebra gld. 396, ista z dvojnatim tršim srebrom močnim pokrovom gld. 650 in naprej.

Št. 505. Plava srebrna cilindar-remontoar, trpežno kolesje in močni pokrovi, gld. 485, ista z dobrim anker-kolesjem gld. 595 in naprej.

priporoča svojo izborna zalogo najfinjših natančnih švicarskih ur, kakor najbolj slovečih znamk Safhausen, Omega, Roskopf, Urania i. t. d.

Zlatuine in srebrnine, kakor nakras-ki, verižice, uhani, prstani, obeski i. t. d. najfinjšega izdelka po najnižjih cenah. — Dokaz, da je moje blago zares fino in ceno, je to, da ga razpošiljam po celem svetu in imam odjemalce tudi urarje in zlatarje glavnih mest.

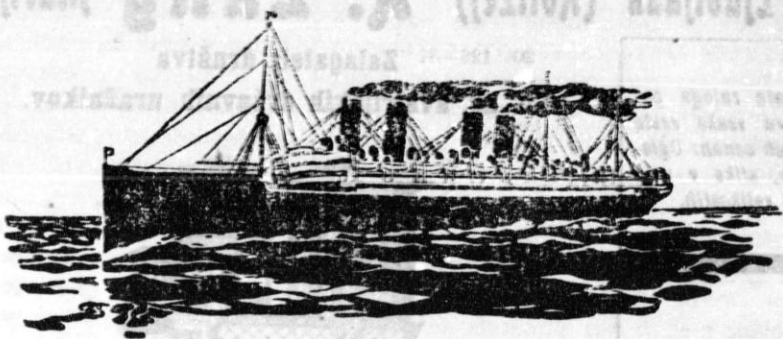
Ravno je izšel najnovejši veliki cenik, kateri se pošlje zastoj in poštne preste.

Moske ure, 2 tretjini naravne velikosti.

6-56

Berite.

Pozor.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki 'Severnonemškega Lloyd'a' iz Bremena v New-York

s cesarskimi brzoparniki Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm der Grosse. — Prekomorska vožnja traja 5 do 6 dni.

Natančen zanesljiv pouk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodne družstva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino le pri

EDVARD TAVČAR-ju v Kolodvorskih ulicah št. 35 nasproti občeznane gostilne »Pri starem Tišlerju«.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in sobota. Vsa potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba poštena, redna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Arizona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd. 228-63

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Najboljše kosmetično zobočistilno sredstvo

Seydlin

Jzdelovatelj O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

24-51
Dobiti se
v
lekarstveni
zastoj

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga 130-30

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

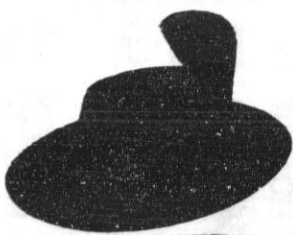
priporoča svoje najbolj priznane šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Največja izbira vsakovrstnih potrebščin za veselice
kakor: katalijone, korijandoli nove vrste iz lušin, balončke i. t. d.

Velika izbira

klubukov za gospode

Velika izbira krink!

Glace in različne druge rokavice za dame in gospode! Najnovejša kravate, ovratniki, manšete, svileni prsniki in najnovejša srajce, galoše in drugo.

Moderni najnovejši oblike.

Krasni damski pasovi.

58 52-45

Toaletni predmeti, fina mila, parfumi, dišave za perilo, kalodant, odol i. t. d.

Verižice za ure, Double, za dame in gospode, vratni kolirji, broški a la »Tudor«, gumbi za manšete, denarnice, listnice, taške za dame i. t. d. i. t. d.

Dobiva se po znatno nizkih cenah pri

Antonu Adamiču v Kranju

galanterijska in modna trgovina.

Na drobno in debelo! Na drobno in debelo!

M. Podkrajšek

frizer za dame in gospode

Ljubljana, Sv. Petra cesta 35. Filijalka na-
147 52-26 sproti hotela „Union“

Sistem Balke

priporoča
za gojitev las in
za umivanje
glave svoj zdrav-
niško priporo-
čeni gorko in
sušilo zračni
aparati.
Suši brez nad-
ležne vročine.
Ne povzročuje
skrčenja las.
Vpliva dobro na
pospeševanje
rasti las.
Zaloga vsakovrstnih
vpletov striženih in
zmešanih las
Oddelk za dame
s separatnim
vhodom.

Kupujejo se zmešani in odstriženi lasje
po najvišjih cenah.

Fine srajce, ovratnike, krasne kravate, naramnice, vse
vrste rokavice, nogavice i. t. d.

Nova modna trgovina Salon za damske klobuke

filijalka iz Ljubljane

A. Vivod-Mozetič
v Kranju, Glavni trg št. 117

priporoča vse vrste fino modno blago za dame in gospode, nadalje svojo
dobro sortirano zalogo vseh potrebščin za živilje, vsakovrstne boe za
dame, kape ter garniture vseh vrst oblek za otroke. 195 52-12

Damske in otroške klobuke, fine haube, kape i. t. d.

Klobuke sprejemam v popravilo.

Potrebšine za živilje, vse vrste lišpov, avile ter baržuna v
vseh barvah, posamentirja, šipke, vložke, gumbe i. t. d.

Ljubljana (Kolizej) R. Lang Marije Terezije cesta

20 126-31 Zalagatelj društva

c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Bogata zaloga po-
hištva vsake vrste
v vseh cenah. Oglo-
dala, slike v vseh
velikostih.

Popolna oprava za
vilo. Špecialiteta:
Gostilniški stoli.

Modrool iz žilna-
tega omrežja, afri-
čanske trave ali
žimo, prve vrste
vedno v zalogi.

Za spalno sobo od
180 gld. naprej.
Divan z okraski.

Oprave za jedilno
sobo, salone, pred-
sobe, cele garniture.

Špecialitete v ne-
vestnih balah. Ve-
liki prostori, pri-
tično in v l. nad-
stropju.

Pohištvo iz železa,
otroške postelje in
vozilki po vsaki
ceni.

Čudovito poceni za
hotela, vile in za
letovišča 52 gld.

Za sobo; postelja,
nočna omarica, o-
mivalna miza, obe-
šalnik, miza, sten-
sko ogledalo.

Zobotehnični atelje
Oton Seydl

pri g. dr. E. Globočniku
v Kranju

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali
brez nebne plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje
VRABNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJ-
NOVEJŠIH METODAH.

PLOMBE v ZLATU, PORCELANU, AMALGAMU in CEMENTU
kakor tudi vse ZOBOZDRAVNIŠKE OPERACIJE izvršuje
tu SPECIJALIST.

111-34
Odprto vsako nedeljo od 8. do 6. ure.

POSOJILNICA V RADOVLJICI

registrovana zadruga z omejenim poročtvom

Rezervna zaklada
iznaša:

K 72.035

s. podružnico na Jesenicah

sprejema hranilne vloge od vsakega in jih obrestuje po

4 1/2 %

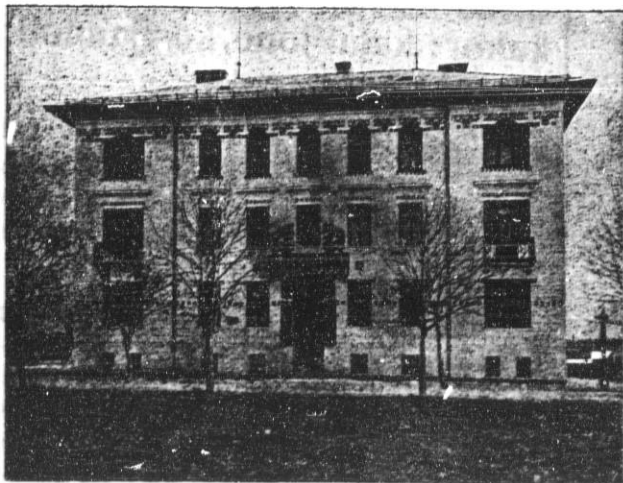
Denarni promet
v letu 1906.:

K 3.500.000

brez odbitka rentnega
davka. Hranilne knji-
žice se sprejemajo kot
gotovi denar, ne da bi se
pretrgalo obrestovanje.

Posojila

se dajejo na vknjižbe
brez amortizacije po
5 1/2 % ali z 1 % amor-
tizacijo, na menice pa
po 6 %. — Eskompti-
rajo se tudi trgovske
menice.

Posojilnica sprejme tudi
vsak drug načrt amor-
tizacijskega dolga.

Urađuje se v centrali
in v podružnici

vsak dan

od 8. do 12. ure dop.

in

od 2. do 6. ure pop.
izvzemši nedelje pop.

Poštno-hranilnični ra-
čun centrale št. 45.867.

Podružnice na Jeseni-
cah št. 75.299.

120-32